

רשות המסים בישראל

כי חשון תשי"פ
18 נובמבר 2019

לכבוד

ציבור המעסיקים, לשכות השירות ומנכים אחרים

הנדון: סעיף 9א(ב) לפקודת מס הכנסה - הנחיות לעניין "הפטור הנוסף"

א. רקע

סעיף 9א(ב) לפקודת מס הכנסה (נוסח חדש), התשכ"א-1961 (להלן: "הפקודה") קובע כי על הכנסה מ"קצבה מזכה", שמקבל נישום שהגיע ל"גיל פרישה" (כהגדרת המונחים בסעיף 9 לפקודה), יחול פטור ממס בשיעור שנקבע בסעיף האמור.

עד לשנת המס 2011 (כולל) קבע סעיף 9א(ב) לפקודה כי על הקצבה המזכה יחול פטור ממס בשיעור מירבי של 35% מסכום הקצבה המזכה.

במסגרת החוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 190 והוראת שעה), התשע"ב-2012, שנכנס לתוקף ביום 1.1.2012 (להלן: "יום התחילה", "1.1.2012") הוגדל שיעור הפטור ממס החל על הקצבה המזכה המחושב מ"תקרת הקצבה המזכה", כך שבשנת המס 2025 יעמוד שיעור הפטור על 67% מתקרה זו. שיעור הפטור מורכב משני רבדים: האחד, שיעור מירבי של 35% מ"תקרת הקצבה המזכה" (להלן: "הפטור הבסיסי") והשני, שיעור פטור נוסף שמוגדל באופן הדרגתי (להלן: "הפטור הנוסף"), וזאת על פי הפירוט הבא:

שנות המס	שיעור הפטור הנוסף	שיעור הפטור הכולל (בסיסי ונוסף)
2015-2012	8.5%	43.5%
2019-2016	14%	49%
2024-2020	17%	52%
2025 ואילך	32%	67%

ב. ניכוי מס על ידי משלם הקצבה המתחשב בפטור הנוסף

במטרה לשפר את הליך מיצוי זכויות הנישום מקבל הקצבה, ובהמשך להנחיות קודמות שניתנו, ניתנת בזאת הנחייה למנכים (להלן: "משלם הקצבה", "המשלם") באשר לנישום הזכאי לקצבה מזכה יחידה שהצהיר שאין בכוונתו להוון סכומים מקופת גמל או ממעסיק בפטור ממס, לנכות מקצבתו את המס בהתחשב בפטור הנוסף וזאת מבלי להפנות למשרד השומה.

לצורך כך תובאנה בסעיף ג' להלן ההנחיות למשלם הקצבה שיכנסו לתוקף החל מיום 1.1.2020.

רשות המסים בישראל

וידגש –

- הנחיות אלו רלוונטיות רק לנישום **שלא הציג בפני המשלם אישור פקיד שומה** לעניין ניכוי המס מהקצבה.
- הנחיות אלו **אינן חלות** על נישום שפקיד השומה קבע לו אחוז פטור מהקצבה המזכה, נישום שנמסרו בגינו נתוני עזר אחרים לצורך חישוב הפטור או נישום שניתן לו "אישור לקביעת סכום ההיוון הפטור של הקצבה וקביעת שיעור הפטור מתקרת הקצבה המזכה" (להלן: "אישור קיבוע זכויות").
- במקרים המפורטים לעיל על המשלם להמשיך ולנכות את המס מהקצבה המזכה רק בהתאם לאישורים שהוציא פקיד השומה כאמור. הנחיות בדבר אופן מתן ההגדלות העתידיות של הפטור הנוסף מפורטות בחוברות הניכויים.

ג. הנחיות לפעולה

1.1. נישום שהגיע לגיל פרישה לפני יום התחילה

- 1.1. משלם הקצבה ינכה מס מהקצבה המזכה, תוך מתן הפטור הנוסף, וזאת בהתקיים שני התנאים הבאים:
 - א. הנישום הגיש למשלם הקצבה בקשה באמצעות טופס 161 (להלן: "טופס 161", מצ"ב הטופס). טופס זה יכלול בין היתר את הצהרת מקבל הקצבה כי לא היוון קצבה מזכה בפטור ממס לאחר 1.1.2012, יום התחילה.
 - ב. הנישום הצהיר בטופס 101 בכל שנה שאין לו הכנסות אחרות או לחלופין, הצהיר שיש לו הכנסות אחרות אך הן אינן מקצבה.
- 1.2. בסמוך ליום 1.1.2020, על משלם הקצבה לשלוח את טופס 161 לכל עמית מקבל קצבה שהתמלאו לגביו **כל** ארבעת התנאים המפורטים להלן והם בלבד:
 - א. מקבל הקצבה הגיע לגיל פרישה לפני יום התחילה.
 - ב. מקבל הקצבה הצהיר על גבי טופס 101 שאין לו הכנסות אחרות או לחלופין, הצהיר שיש לו הכנסות אחרות אך הן אינן מקצבה.
 - ג. משלם הקצבה מנכה מס מקצבתו ללא מתן הפטור הנוסף.
 - ד. מקבל הקצבה לא הציג בפני המשלם אישור פקיד שומה שניתן לאחר יום התחילה, לעניין קביעת אחוז הפטור מהקצבה המזכה או שלא התקבלו לגביו נתוני עזר אחרים לחישוב הפטור.
- 1.3. נישום הבוחר באפשרות זו יידרש למלא את טופס 161 פעם אחת בלבד ולהגישו למשלם הקצבה.
- 1.4. משלם קצבה שניכה לנישום כאמור מס מהקצבה המזכה, תוך מתן הפטור הנוסף, ידווח על כך לפקיד השומה במסגרת טופס 126. שדות הדיווח שיוספו לטופס יפורסמו בלוחות הניכויים.

2.2. נישום שהגיע לגיל פרישה לאחר יום התחילה

- 1.1 החל ממועד כניסתן לתוקף של ההנחיות - 1.1.2020, יעמדו בפני נישום הנקבל קצבה מזכה יחידה, שתי אפשרויות במסגרתן יוכל לקבל את הפטור הנוסף בחישוב המס החל על קצבתו המזכה, וזאת על פי המפורט להלן:

אפשרות א' - הנהוגה כיום - הנישום יגיש לפקיד השומה בקשה לאישור קיבוע זכויות באמצעות טופס 161 וימסור את האישור למשלם הקצבה. במסגרת אפשרות זו יוכל הנישום להציג בפני פקיד השומה את מלוא סכום מענקי הפרישה שצבר בגין תקופות עבודתו, קצבאות להן הוא זכאי וכן את בחירותיו ביחס לסכומים אלה, לרבות בחירתו ביחס להיוון קצבה בפטור ממס. בכך יוכל הנישום למצות את הזכויות המגיעות לו,

רשות המסים בישראל

הן ביחס לפטור הבסיסי, והן ביחס לפטור הנוסף. כמו כן, במסגרת אפשרות זו יוכל הנישום לבחור כיצד לנצל את ההגדלות העתידיות של שיעור הפטור הנוסף.

משלם קצבה שהועבר אליו אישור קיבוע זכויות ינכה את המס מהקצבה המזכה, תוך מתן שיעור הפטור ממס, כפי שזה נקבע באישור קיבוע הזכויות, וזאת בתנאי שהנישום הצהיר בטופס 101 שאין לו הכנסות אחרות או לחלופין, הצהיר שיש לו הכנסות אחרות אך הן אינן מקצבה.

אפשרות ב' - הנישום יגיש למשלם הקצבה בקשה לצורך קבלת הפטור הנוסף בלבד וזאת באמצעות טופס 161ח (מצי"ב הטופס). טופס 161ח יכול בין היתר את הצהרת הנישום לפיה מוסכם עליו כי בשל בקשה זו, ובחלוף 90 יום מיום קבלת הפטור הנוסף, לא יוכל להוון קצבה בפטור ממס בעתיד חלף הפטור הנוסף וכן הצהרה לפיה ידוע לו שכל הגדלה עתידית בשיעור הפטור הנוסף תחול על הקצבה המזכה. נישום הבוחר באפשרות זו יידרש למלא את טופס 161ח פעם אחת בלבד ולהגישו למשלם הקצבה. משלם הקצבה ינכה את המס מהקצבה המזכה, תוך מתן הפטור הנוסף בלבד וזאת בהתקיים שני התנאים הבאים:

- א. הנישום מילא את טופס 161ח בשלמותו והגישו למשלם הקצבה כשהוא חתום על ידו.
 - ב. הנישום הצהיר בטופס 101 בכל שנה שאין לו הכנסות אחרות או לחלופין, הצהיר שיש לו הכנסות אחרות אך הן אינן מקצבה.
- 1.2 החל מיום כניסתן לתוקף של הנחיות אלו, 1.1.2020, משלם קצבה ישלח את טופס 161ח לכל מקבל קצבה בסמוך למועד שבו הגיע ל"גיל הזכאות", כמשמעות המונח בסעיף 9א לפקודה.
 - 1.3 משלם הקצבה ישלח את טופס 161ח גם למקבלי הקצבה שהגיעו לגיל הזכאות לאחר 1.1.2012 ולפני 1.1.2020, שהצהירו על גבי טופס 101 שאין להם הכנסות אחרות או לחלופין, הצהירו שיש להם הכנסות אחרות אך הן אינן מקצבה ושלא הציגו למשלם אישור פקיד שומה.
 - 1.4 משלם קצבה שניכה מס מהקצבה המזכה, תוך מתן הפטור הנוסף בהתאם לאפשרות ב', ידווח על כך לפקיד השומה במסגרת טופס 126. שדות הדיווח שיוספו לטופס יפורסמו בלוחות הניכויים.
- 3.ג נישום שלא הגיש למשלם הקצבה טופס 161י, טופס 161ח או אישור פקיד שומה (לפי העניין), משלם הקצבה ינכה מס מקצבתו המזכה ללא מתן הפטור ממס הקבוע בסעיף 9א לפקודה.

בכבוד רב,

רונית כהן, רו"ח

מנהלת מחלקת קופות גמל
חטיבה מקצועית

ורד בכר, רו"ח

מנהלת מחלקת ניכויים
חטיבת שומה וביקורת

העתיקים:

הגבי פזית קלימן, רו"ח, סמנכ"לית בכירה שומה וביקורת
מר רולנד עם-שלם, רו"ח (משפטן), סמנכ"ל בכיר לעניינים מקצועיים
מר אברהם שטרן, מנהל תחום ניכויים, חטיבת שומה וביקורת
מר יצחק אורבך, מנהל תחום ניכויים, חטיבת שומה וביקורת
מר אברהם כהן, רו"ח – מנהל תחום קופ"ג, חטיבת מקצועית

טונס זה ימולא ע"י יחיד שהגיע לגיל פרישה⁽¹⁾ לפני 1.1.12 ומקבל קצבה מזכה⁽²⁾ יחידה המבקש לקבל את הפטור הנוסף⁽³⁾ ממשלם הקצבה.

לכבוד: משלם הקצבה

בקשה לקבלת "הפטור הנוסף" בחישוב ניכוי המס מהקצבה המזכה למי שהגיע לגיל פרישה לפני יום התחילה - 1.1.12

א. פרטי מקבלת/הקצבה

מספר זהות	שם פרטי	שם משפחה	תאריך לידה
כתובת מלאה	מספר טלפון	מיקוד	קידומת
רחוב	מס' בית/דירה	יישוב	

ב. בקשה לקבלת הפטור הנוסף בחישוב ניכוי המס מהקצבה המזכה

1. בתאריך / / הגעתי לגיל פרישה

2. אני הח"מ מבקש/ת לקבל את הפטור הנוסף בעת ניכוי המס מהקצבה המזכה על ידי משלם הקצבה.

ג. הצהרות וחתימות

1. אני מצהיר/ה בזאת כי החל מיום 1.1.2012 ועד היום, לא משכתי סכומים מקופת גמל או ממעסיק בדרך של היוון קצבה בפטור ממס לפי סעיף 9א(ה) לפקודת מס הכנסה.

2. אני מצהיר/ה בזאת כי לא קיבלתי אישור נפקיד השומה לעניין ניכוי המס מהקצבה המזכה.

אני מצהיר/ה בזאת כי הפרטים שמסרתי לעיל הם נכונים, מלאים ונודודיקים וידוע לי כי אני צפוי/ה לעונשים הקבועים בחוק בגין השמטה או מסירת פרטים לא נכונים.

תאריך _____ שם מלא _____ חתימה _____

(1) "גיל פרישה" - בהגדרתו בחוק גיל פרישה, תשס"ד-2004.

(2) "קצבה מזכה" - סך כל הקצבאות שמקבל אדם למעט קצבה מוכרת. לעניין זה - קצבאות שמקבל אדם מביטוח לאומי וכן קצבת שארים מקופת גמל או ממעסיק לשעבר. לא ייחשבו קצבה מזכה.

(3) "הפטור הנוסף" - שיעור הפטור ממס החל על הקצבה המזכה, הקבוע בסעיף 9א(ב) לפקודת מס הכנסה, העולה על 35%.

דברי הסבר

יחיד המקבל קצבה מזכה יחידה, שהגיע לגיל פרישה לפני יום 1.1.12, שמנוכה מס מקצבתו ללא פטור, ושלא קיבל אישור מפקיד השומה לעניין ניכוי המס מהקצבה המזכה, יכול לבקש ממשלם הקצבה כי בחישוב ניכוי המס מהקצבה המזכה יינתן לו הפטור הנוסף. בקשה כאמור תוגש למשלם הקצבה פעם אחת על גבי טופס זה. מקבל קצבה שלא מתקיימים לגביו כל התנאים המפורטים לעיל או שברצונו לבחון את חישוב המס הכולל על הקצבה המזכה, יוכל לפנות לפקיד השומה בצירוף המסמכים המפורטים להלן:

- טופסי 161 (הודעת מעסיק על פרישה) בשל שנות העבודה שבשלהן משולמת לו הקצבה המזכה, בהם יפורטו כל סכומי מענקי הפרישה שהועמדו לרשות מקבל הקצבה במועד פרישתו מהעבודה.
- תלוש קצבה / תלוש משכורת אחרון.
- פרטים על הכנסות נוספות, ככל שישנן.

הדברים המובאים לעיל הם דברי הסבר ואינם באים במקום הוראות החוק, התקנות או כל כלל אחר שיקבע.

טיפוס זה ימולא ע"י יחיד שהגיע לגיל פרישה⁽¹⁾ לארר ה-12.1.1 ו. ומקבל קצבה מזכה⁽²⁾ יחידה המבקש לקבל את הפטור הנוסף⁽³⁾ ממשלם הקצבה.

לכבוד: משלם הקצבה

בקשה לקבלת "הפטור הנוסף" בחישוב ניכוי המס מהקצבה המזכה למי שהגיע לגיל פרישה לאחר יום התחילה - 1.1.12

א. פרטי מקבלת/ה הקצבה

מספר זהות	שם פרטי	שם משפחה	תאריך לידה
_____	_____	_____	____/____/____
כתובת מלאה	מספר טלפון	מיקוד	קידומת
_____	_____	_____	_____
רחוב	מס' בית/דירה	יישוב	מיקוד
_____	_____	_____	_____

ב. בקשה לקבלת הפטור הנוסף בחישוב ניכוי המס מהקצבה המזכה

1. בתאריך ____ / ____ / ____ הגעתי לגיל פרישה.

2. אני הח"מ מבקש/ת לקבל את הפטור הנוסף בעת ניכוי המס מהקצבה המזכה על ידי משלם הקצבה.

ג. הצהרות וחתימות

1. אני מצהיר/ה בזאת כי לא הגשתי לפקיד השומה בקשה לקיבוע זכויות באמצעות טופס 161 וזכי החל מיום 1.1.12, לא משכתי סכומים מקופת גמל או ממעסיק בדרך של היוון קצבה בפטור מניס לפי סעיף 9א(ה) לפקודת מס הכנסה.

2. אני מצהיר/ה בזאת כי אין בנוונתי למשוך בעתיד סכומים מקופת גמל או ממעסיק בדרך של היוון קצבה בפטור ממס לפי סעיף 9א(ה) לפקודת מס הכנסה. ידוע לי ונוסכס עלי כי בשל בקשתי זו ובתום 90 יום ממועד קבלת הפטור על הקצבה, לא אוכל להוון קצבה בפטור ממס בעתיד. חלף הפטור הנוסף.

3. ידוע לי כי בהתאם לבקשתי זו, במסגרת חישוב ניכוי המס שיעשה על ידי משלם הקצבה, כל הגדלה שתחול בעתיד בשיעור הפטור מהקצבה המזכה, תשמש לצורך הגדלת ההלק הפטור מניס של הקצבה המזכה.

4. ידוע לי שבאפשרותי לפנות לפקיד השומה על מנת לבחון את נציגו זכויותיי.

אני מצהיר/ה בזאת כי הפרטים שמסרתי לעיל הם נכונים. מלאים ונמדויקים וידוע לי כי אני צפוי/ה לעונשים הקבועים בחוק בגין השמטה או מסירת פרטים לא נכונים.

תאריך _____ שם _____ חתימה _____

(1) "גיל פרישה" - בהגדרתו בחוק גיל פרישה, תשס"ד-2004

(2) "קצבה מזכה" - סך כל הקצבאות שמקבל אדם למעט קצבה מזכות לענין זה - קצבאות שמקבל אדם מביטוח לאומי וכן קצבת שארים נקופת גמל או ממעסיק לשעבר, לא ייחשבו כקצבה מזכה.

(3) "הפטור הנוסף" - שיעור הפטור ממס החל על הקצבה המזכה, הקבוע בסעיף 9א(ב) לפקודת מס הכנסה, העולה על 35%.

דברי הסבר

יחיד המקבל קצבה מזכה יחידה שהגיע לגיל פרישה לאחר יום 1.1.12, יכול לקבל את הפטור הנוסף בחישוב המס החל על קצבתו המזכה, באחת משתי האפשרויות המפורטות להלן:

אפשרות א' - הגשת בקשה לפקיד השומה לאישור קיבוע זכויות באמצעות טופס 161 וקבלת אישור קיבוע זכויות. לטופס 161 יש לצרף את המסמכים המפורטים להלן:

א. טופסי 161 (הודעת מעסיק על פרישה) בהם מפורטים כל סכומי מענקי הפרישה שהועמדו לזכות מקבל הקצבה במועד פרישתו מהעבודה.

ב. תלוש קצבה / תלוש משכורת אחרון.

ג. פרטים על הכנסות נוספות, ככל שישנן.

במסגרת בקשת קיבוע הזכויות המוגשת לפקיד השומה יוכל מקבל הקצבה להציג בפני פקיד השומה את מלוא סכום מענקי הפרישה שצבר בגין תקופות עבודתו, קצבאות להן הוא זכאי וכן יפרט את בחירותיו ביחס לסכומים אלה, לרבות בחירתו ביחס להיוון קצבה בפטור ממס ובכך יוכל מקבל הקצבה למצות את הזכויות המגיעות לו. הן ביחס לפטור ממס הבסיסי העומד על שיעור מירבי של 35% מ"תקרת הקצבה המזכה", והן ביחס לפטור הנוסף. כמו כן, במסגרת הגשת הבקשה לקיבוע זכויות לפקיד השומה יוכל מקבל הקצבה לבחור כיצד לנצל את ההגדלות העתידיות הצפויות בשיעור הפטור הנוסף.

אפשרות ב' - הגשת בקשה למשלם הקצבה לצורך קבלת הפטור הנוסף בלבד וזאת באמצעות טופס זה. טופס זה כולל בין היתר את הצהרת מקבל הקצבה לפיה מוסכס עליו כי בשל בקשה זו ובחלוף 90 יום מהמועד בו קיבל את הפטור הנוסף, לא יוכל להוון קצבה לפי סעיף 9א(ה) לפקודת מס הכנסה בפטור ממס בעתיד, חלף הפטור הנוסף וכן הצהרה לפיה ידוע למקבל הקצבה שכל הגדלה עתידית בשיעור הפטור הנוסף תחול על הקצבה המזכה. מקבל קצבה הבוחר באפשרות א' לעיל, על מנת לבחון את מיצוי זכויותיו. טופס זה למשלם הקצבה, יוכל לפנות לפקיד השומה בצירוף המסמכים המפורטים באפשרות א' לעיל, על מנת לבחון את מיצוי זכויותיו.

הדברים המובאים לעיל הם דברי הסבר ואינם באים במקום הוראות החוק, התקנות או כל כלל אחר שיקבע.